

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/6230/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen uudistamisesta

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastustoimi ja -laitos kiittää lausuntopyynnöstä. Toteamme lausuntonamme seuraavaa:

Pelastusalan kansallista veto- ja pitovoimaa tulee aktiivisesti pyrkiä lisäämään monin eri keinoin. Näkemyksemme mukaan pelastusalan miehistötutkinnon muuttaminen AMK-tasoiseksi ei tätä tee. Sen sijaan paitsi pelastajatutkintoa, myös muitakin alan ammattitutkintoja, tulisi kehittää moduulimuotoiseen suuntaan, jossa eri osakokonaisuuksien joustava suorittaminen mahdollistaisi ajasta ja paikasta riippumatonta opiskelemista ja oppimista, joka todennettaisiin strukturoidusti, mutta kuitenkin joustavasti erilaisin vaihtoehtoisin menetelmin. Hyvässä toteutusmallissa tutkintoon kuuluisi ”pakollisia” moduuleja, joita voisi elinikäisen oppimismallin tavoin täydentää ja opiskella uran aikana lisää. Tällöin urapolkuvaihtoehtojen rakentaminen jo varhaisessa vaiheessa olisi mahdollista. Opinnot siis voisivat jatkaa ammattitutkinnon jälkeen erilaisten kokonaisuuksien täsmätessä yksilöllisiin tarpeisiin.

Tässä viitekehityksessä eri oppilaitosten välinen yhteistyö ja alueellinen, monimuotoisesti ja joustavasti alan toimijoiden kanssa yhteistyössä toteutettu tutkintorakenne voisivat olla vaihtoehtoisia tapoja suorittaa opintoja. Kaikkien ei tarvitsisi osata eikä opiskella kaikkea. Sen sijaan tietty perusopinto- ja osaamiskokonaisuus kuuluisi kaikille. Tässä tarvittaneen ainakin osittaista paradigman muutosta, jonka myötä oppiminen ja osaaminen sekä niiden todentaminen nousevat keskiöön opetuksen ja koulutuksen sijaan.

Kaikkien alan ammattitutkintojen suorittamisen joustavuuden lisäämiseksi monimuotoisuutta, itseopiskelumahdollisuuksia, koulutusmateriaalien kehittämistä sekä ahointi ja näyttökoemenetelmiä tulisi kehittää perinteisen opetuksen ja koulutuksen rinnalla. Saman aikaisesti näistä kokonaisuuksista olisi suoraa lisäarvoa sopimushenkilöstön peruskoulutuksen ja koko alan täydennyskoulutuksen kannalta. Koulutuspolkuun voidaan hakea vertailua Rajavartiolaitokselta, jonka mukaisesti YAMK-tasoinen tutkinto antaisi

kelpoisuuden ”ylempiin päällystötehtäviin, päällikkötehtäviin”. Myös alan tiedekorkeakoulu- ja tutkijatason tutkintojen aloittaminen on perusteltua alalla jatkossakin tarvittavan tutkimus- ja kehittämistoiminnan näkökulmasta.

Lähdemme siitä, että vaikka alan tutkintojen sisällön laajentamiseksi on painetta ja perusteluitakin, erityisesti miehistön ammattitutkinnon pidentämisen tai muuttamisen AMK-tasoiseksi sijaan pitäisi löytää muita vaihtoehtoisia tapoja. Täydennyskoulutukseen panostaminen voisi olla yksi tällainen. Täydennyskoulutuksen sääntelyäkin voisi olla paikallaan tutkia tarkemmin. Olemme myös sitä mieltä, että pelastusalan työtehtävissä hyvällä tasolla oleva perusosaaminen on tärkeää. Suuressa osassa pelastusalan miehistötehtäviä tämä on keskeisessä asemassa ja erityisesti pelastajan työtehtävissä hyvällä tasolla oleva osaaminen, paitsi pelastustoiminnan myös onnettomuuksien ennaltaehkäisyn osalla, on ensisijaista.

Esitämme koulutusuudistuksen jatkamisen pohjaksi raportissa esitettyä vaihtoehtoa 2, jonka mukaisesti pelastustoimen perustutkinto olisi viitekehyksessä tasolla 5. Esitämme myös, että pelastustoimen koulutusjärjestelmä rakentuisi moduulimaiseksi ja joustavaksi, joka mahdollistaisi nykyistä paremman urasuunnittelun ja elinikäisen oppimisen. Lisäksi esitämme, että pelastusalan ammattitutkintojen ja niiden osien alueellista suorittamista selvitetäisiin yhteistyössä pelastusalan toimijoiden ja muiden oppilaitosten kanssa.

Oulussa, 15.11.2022

Petteri Jokelainen

pelastusjohtaja

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue